

SAKSPROTOKOLL

Utvalg: Fylkesrådet
Møtedato: 27.08.2019
Utvalgssak: 196/19

Resultat: Innstilling vedtatt

Arkivsak: 19/3880-4
Tittel: HØRING - NOU 2018:13 VOKSNE I GRUNNSKOLE- OG
VIDEREGÅENDE OPPLÆRING, FINANSIERING AV
LIVSOPPHOLD (LIVSOPPHOLDUTVALGET)

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Fylkesrådet gir følgende svar på Kunnskapsdepartementets høringsspørsmål:

1. I hvilken grad mener høringsinstansene at de fire hovedforslagene vil bidra til å øke voksnes deltakelse og gjennomføring av grunnskole- og videregående opplæring?

- Fylkesrådet støtter utvalgets forslag om at arbeidsledige skal kunne kombinere mottak av dagpenger med redusert sats og opplæring på heltid med sikte på fullføring av grunnskole- og/eller videregående opplæring, uten krav om å være disponibel for arbeidsmarkedet. Fylkesrådet advarer mot begrensninger som gjør at det blir vanskeligere eller umulig å ta valget om opplæring. Skal det begrenses, er det bedre å gå for aldersbegrensningen enn reduksjon av dagpengesatsen.
- Fylkesrådet støtter idéen om lønnsrefusjon. Av de begrensninger som er foreslått, vil fylkesrådet advare mot en begrensning på tre års ansettelse, fordi korte ansettelser er typisk for målgruppen. Fylkesrådet foreslår ett år. Fylkesrådet mener at refusjoner prinsipielt bør kunne gjøres i forhold til arbeidsgivers faktiske utgifter, og det er mer typisk at noen har 50% stilling enn 75%.
- Fylkesrådet støtter forslagene om endringer i Lånekassens forskrifter, slik at de tilpasses andre opplæringsstrukturer og reelle utfordringer for voksne elever og lærlinger.

- Fylkesrådet støtter forslaget om ny grunnskolestønad på 2G for voksne uten fullført grunnskoleopplæring. Fylkesrådet forutsetter at kommunene får tildelt midler fullt ut til formålet, i inntektsoverføringen, eller som refusjon av faktiske utgifter.

2. Hvordan vurderer høringsinstansene utvalgets øvrige forslag?

Fylkesrådet synes alle forslagene er viktig å ha med seg for å gi voksne reelle muligheter til å delta i opplæring. Nøkkelordet er rom for fleksibilitet og tilpassa forskrifter som ikke utelukker gruppen.

Fylkesrådet vil fjerne begrepet «ikke-rett» som term innen opplæringen. Det er nærmest i alle tilfeller ikke det enkelte individ som er skyld i sin manglende opplæring eller stopp i opplæringa. Det er gjerne omkringliggende faktorer som egen sykdom eller sykdom i familien, økonomi, mobbing, manglende motivasjon, migrasjon, dårlig rådgivning, feilvalg. Fylkesrådet mener at en satsing på voksne må være helhetlig. Voksne må ha samme rett til skole som ungdommer ved inntak, og ikke begrenses økonomisk ved dimensjonering av skoleplasser og læreplasser. Det betyr at Staten må ta høyde for skoleeiers utgifter i inntektsoverføringen til opplæring, inkludert lærlingtilskudd. Alle må ha rett til utdanning i Norge, enten de har påbegynt eller ikke har startet, uavhengig av alder. Det bør være overordnet i Lære hele livet-reformen.

3. Hvilke faktorer er viktige for å kunne implementere forslagene?

Voksne må gis rettigheter på linje med ungdommer. De økonomiske incitamentene må ikke begrenses slik at den enkelte ikke tar steget ut i opplæring. De fleste har en skjør økonomi allerede før begrensningene, og de har gjerne et økonomisk ansvar for en familie, flere enn bare seg sjøl.

4. Andre kommentarer?

Opplæring fyller viktige behov for den enkeltes livskvalitet og livsopphold, for rekruttering til arbeidslivet og for å senke sosiale kostnader for samfunnet. Et løft for voksnes læring må derfor ikke begrenses av kortsiktig økonomisk tenking når man skal sette inn tiltak som kan virke over tid.

En politisk satsing for at flere voksne skal kunne fullføre grunnskole og videregående skole, fordrer i større grad at samfunnet tar inn over seg at voksne har høyere utgifter enn ungdommer. Skal den nye satsinga på voksne lykkes, er ikke generell motivering nok. De må også økonomisk få reell mulighet. Derfor må livsoppholdspolitikken for voksne legges om. Det er god samfunnsøkonomi å forbedre støtteordninger når samfunnet totalt sett tjener på at de som mangler grunnopplæring fullfører.